

Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	26 oktober 2021
Onderwerp	:	Toeristische gebiedspromotie en -marketing
Portefeuillehouder	:	Marian Jager
Domein	:	Ruimte

Kennis te nemen van

1. De voortgang en resultaten van Coöperatie Appelscha regio 3.0, op basis van het Planvoorstel Toekomst Coöperatie 2022-2023
2. De voortgang en resultaten van Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF), op basis van de Verantwoording TRZF 2020-2021

Inleiding

Als gemeente werken we aan de toeristische promotie en marketing van ons gebied en van de regio Zuidoost Friesland. Dit doen we op meerdere schaalniveaus. De Coöperatie Appelscha Regio 3.0 (hierna: de coöperatie) is verantwoordelijk voor de lokale marketing, de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (hierna: TRZF) voor de regionale marketing en Merk Fryslân voor het provinciale niveau. Anders gezegd: Merk Fryslân haalt de toerist naar de provincie, de TRZF brengt deze naar de regio en de coöperatie naar onze gemeente.

De coöperatie heeft in 2019 een eenmalige subsidie ontvangen voor gebiedspromotie voor een periode van 3 jaar, met mogelijkheid voor verlenging. Sinds 2019 is Ooststellingwerf lid van de TRZF voor een periode van 2 jaar, eveneens met een mogelijkheid tot verlenging. Merk Fryslân ontvangt jaarlijks een bijdrage van 5.000 euro van alle Friese gemeenten. Naar aanleiding van amendementen van uw raad van 12 november 2019 is toegezegd dat het college in 2021 met een evaluatie komt van wat TRZF¹ oplevert, in combinatie met de evaluatie van de coöperatie. Wij hebben beide organisaties zodoende gevraagd om een overzicht van hun resultaten en de voortgang. Middels deze mededeling willen we u hiervan op de hoogte brengen.

Kernboodschap

De coöperatie en TRZF hebben de afgelopen jaren financiële ondersteuning gekregen. Deze ondersteuning is bedoeld voor promotie en marketing van ons gebied en het bevorderen van onderlinge samenwerking in de toerisme- en recreatiebranche. De samenwerking tussen diverse partijen heeft geleid tot gezamenlijke productontwikkeling en diverse promotiecampagnes (persreis Het Andere Friesland, Buitensport Walhalla). Deze investeringen laten nu de eerste positieve resultaten zien, maar met het einde van de corona-pandemie in zicht zullen veel bezoekers zich ook weer gaan oriënteren op andere regio's en bestemmingen. Voor de komende jaren is daarom nog een extra impuls nodig om het hoofd te kunnen bieden aan concurrentie van andere toeristische regio's en bestemmingen.

Voortgang en resultaten Coöperatie Appelscha regio 3.0

Het doel van de coöperatie is het promoten van recreatie en toerisme in onze gemeente en aangrenzende gebieden. Hierdoor stijgt het aantal bezoekers, de omzet per bezoeker en uiteindelijk de werkgelegenheid. Daarnaast faciliteert de coöperatie de samenwerking tussen haar leden, waardoor er gezamenlijk nieuwe toeristische producten kunnen worden ontwikkeld en er meer samenhang ontstaat in het aanbod.

Voornamelijk vanwege de Covid-19 pandemie zijn de doelstellingen voor de periode 2019-2020 niet haalbaar of niet meetbaar gebleken. De coöperatie heeft daarom in de loop van 2020 uitstel gevraagd van de subsidietermijn. Daarop is besloten deze termijn te verlengen naar eind 2021. De eindverantwoording staat gepland voor eind maart 2022.

De resultaten op basis van de doelstellingen van de coöperatie (ten opzichte van situatie 2018) zijn:

- overname van de domeinnaam www.appelscha.nl;
- ontwikkeling en lancering van een nieuwe website op www.appelscha.nl met bijbehorende social media kanalen;
- **10.000 extra overnachtingen, te meten aan de hand van de toeristenbelasting:** vanwege de coronamaatregelen waren veel recreatie- en toerisme bedrijven een aantal maanden beperkt open of helemaal gesloten. In 2020 was zodoende sprake van een half seizoen. Vooral de overnachtingen in groepsaccommodaties zijn sterk teruggevallen

¹ Voorheen bekend als Toeristisch Netwerk Friese Wouden (TNFW)

en hebben een grote impact op totaalvolume. Groepsaccommodaties lopen pas weer sinds tweede helft van 2021. Desondanks zijn er in 2020 nog ruim 191.000 overnachtingen gerealiseerd ten opzichte van ruim 258.000 in referentiejaar 2018.

- **toename van het aantal dagtoeristen in de regio met 50.000 extra dagrecreanten:** ook dit is niet meetbaar gebleken vanwege de situatie rond corona. Evenementen waren ruim een jaar niet toegestaan en attractieparken en dagrecreatiebedrijven waren delen van het jaar gesloten of hadden beperkt toegang;
- **toename van het aantal bezoekers aan www.appelscha.nl met 25.000 unieke extra bezoekers;** definitieve cijfers nog niet bekend. De voormalige site was alleen voor de agenda, markten en evenementen voor het dorp Appelscha. Deze bezoekersstroom is grotendeels weg gevallen. Pas na juni 2021 zijn staan er evenementen op de site die relevant zijn voor toeristen, in plaats van alleen plaatselijke evenementen. De vergelijking is daarom moeilijk te maken.
- **een verdubbeling van het aantal leden;** van de 14 leden waarmee is begonnen, zijn er een aantal afgevallen in coronatijd, (1 lid heeft zijn lidmaatschap opgezegd, 3 hebben het bedrijf verkocht of gestaakt). Daar zijn ook 5 nieuwe leden voor teruggekomen waardoor het saldo op 15 leden komt per 1-1-2022. Verder zijn via het lidmaatschap van VTRBO nog 180 ondernemingen uit Ooststellingwerf vertegenwoordigd in de coöperatie. Daarnaast hebben nog 40 recreatiebedrijven actief meegedaan aan de campagnes die door de coöperatie zijn geïnitieerd. De coöperatie heeft leden in Appelscha, Ravenswoud en Elsloo; deelnemers aan de campagnes komen uit Appelscha, Oldeberkoop, Donkerbroek, Haulerwijk, Haule, Elsloo en Makkinga.

De coöperatie heeft 4 campagnes gelanceerd: Buitensport Walhalla, Google review, Zakelijke markt en Unieke accommodaties. Samen met TRZF is in 2020 een succesvolle persreis georganiseerd. De beschrijving hiervan en van de overige resultaten, activiteiten en de voortgang vindt u in bijlage 1

Voortgang en resultaten Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland

De Stichting Regiomarketing Toerisme Zuidoost Friesland (TRZF) is de marketingorganisatie van de vijf gemeenten in Zuidoost Friesland: Heerenveen, Smallingerland, Opsterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf. Samen met Merk Fryslân vermarkt de TRZF onze regio buiten de provinciegrenzen. Vervolgens voorziet de TRZF de toeristen die hun keuze maken voor Het Andere Friesland van informatie via online en offline kanalen. Ook zorgen ze samen met de VVV's en de Toeristisch Informatie Punten voor gastheerschap in de regio.

Na een moeilijk jaar in 2018 heeft de TRZF een doorstart gemaakt. In 2019 is een nieuwe koers uitgestippeld in het Plan van Aanpak 2020-2030. In de afgelopen twee jaar is een stevige regiomarketing organisatie neergezet, waarbij meerdere projecten succesvol zijn opgeleverd. In bijlage 2 is hiervan een uitgebreide verantwoording te vinden.

Doel van de regiomarketing is om te verbinden, te ontwikkelen en te promoten. Dit betekent:

- Ondernemers en stakeholders verbinden – Ken elkaar en je regio en werk samen om de toeristische beleving te optimaliseren.
- Gastheerschap onder ondernemers vergroten – Kennis en expertise, zowel vakinhoudelijk als toeristische kennis van de regio
- Regionale toeristische producten ontwikkelen – Om cross overs tussen gebieden te stimuleren en de verhalen uit de regio een podium te geven voor meer beleving
- De regio te promoten in de voor haar meest interessante doelgroepen – Door inzet van pers & pr en online/social marketing. Voorbeeld hiervan is de persreis die veel bekendheid heeft opgeleverd.
- Meerdaags verblijf te stimuleren – Economische impuls

De stichting heeft een basisbudget van €100.000 per jaar. De vijf gemeenten zijn allen voor gelijke delen subsidie van dit basisbudget (20.000 euro). Vanuit dit budget kan een deel van de werkzaamheden en ambities worden uitgevoerd. Aanvullend hierop heeft de TRZF projectgeld ontvangen vanuit het Ervaren-Turf voor de ontwikkeling van beleefroutes. Eerder dit jaar heeft de TRZF een bijdrage ontvangen uit de Regio Deal Zuidoost Friesland, waardoor diverse werkzaamheden uit het meerjarenplan 2020-2030 en het jaarplan 2021 alsnog uitgevoerd worden.

De resultaten van de TRZF over de afgelopen periode zijn positief. Om deze lijn vast te houden is alleen het basisbudget niet voldoende. De komende twee jaar kan vanuit de Regiodeal een aanvullende bijdrage worden gedaan. Een uitgebreidere evaluatie begin 2023 moet uitwijzen of een hogere structurele gemeentelijke bijdrage wenselijk en gerechtvaardigd is.

Aandachts- en ontwikkelpunten

Bestendiging onderlinge samenwerking op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.

De afgelopen drie jaar is de onderlinge samenwerking op verschillende schaalniveaus verbeterd. Maar de aansluiting tussen provinciaal, regionaal en lokaal beleid is nog niet optimaal. In haar promotie- en marketing uitingen heeft Merk Fryslân doorgaans een sterke focus op water en Wadden. Met de regiocampagne voor “Het Andere Friesland” hebben we nog niet de structurele aandacht gekregen die we verdienen. Daarom zullen we op regionaal moeten blijven investeren. Voor de aansluiting ‘lokaal’ bij ‘regionaal’ is het van belang dat we de komende jaren investeren in betere samenwerking en slim gebruik maken van de regionale kennis, expertise en de bestaande toeristische netwerken. Alleen zo kunnen deze schaalniveaus elkaar aanvullen en versterken.

Groei van aantal deelnemende partijen vraagt om vertrouwen en duurzame relaties

Voor duurzame promotie en marketing van onze gemeente is ook groei van het aantal deelnemende partijen nodig. Een aantal vooruitstrevende toerisme-, recreatie- en horeca ondernemingen is al lid van de coöperatie. De VTRBO is collectief lid en vertegenwoordigt 180 ondernemingen in de coöperatie. Daarnaast is de coöperatie steeds meer het aanspreekpunt voor regionale (w.o. TRZF) en provinciale partijen. Om verdergaande samenwerking tussen deze partijen en met andere ondernemers te bevorderen zijn duurzame lange termijn relaties nodig. Ook de gemeente heeft hierin een verantwoordelijkheid.

De coöperatie kan blijvend een coördinerende rol vervullen voor de gemeente

Voor gerichte toeristische promotie en marketing van onze gemeente is het wenselijk dat zoveel mogelijk losse initiatieven **op dat gebied** worden gebundeld. De coöperatie en VTRBO/TIP streven ernaar om één organisatie te worden, waardoor een krachtige partij ontstaat die zowel voor de ondernemer, de toerist, de gemeenten en de overige betrokken partijen aanspreekpunt is en een solide partij die initieert, verbindt en inspireert. Samen met andere partijen kan zij taken in recreatie, horeca en toerisme slim inrichten en uitwisselen. De coöperatie is verantwoordelijk voor deze centrale coördinatie en is daarmee eerste aanspreekpunt voor de gemeente.

De jaarlijkse investering verdient zich in meerdere opzichten terug

De inspanningen van de coöperatie, TRZF en andere betrokken partijen in de afgelopen twee jaar hebben getoond dat gebiedsgerichte en regionale promotie en marketing loont. Tijdens de coronacrisis trokken de website www.appelscha.nl en www.zuidoost.friesland.nl relatief en aantoonbaar meer bezoekers. We kunnen er redelijkerwijs vanuit gaan dat dit zich vertaalt in meer bezoekers in onze gemeente en meer overnachtingen. Een overnachtende bezoeker besteedt gemiddeld € 40 per persoon per dag; een dagrecreant ca. € 20 per persoon per dag. Meer overnachtingen betekent meer inkomsten voor de gemeente via de toeristenbelasting.

Vervolg

In de periode 2019-2021 hebben de coöperatie en TRZF elkaar gevonden in de promotie en marketing van het toeristisch-recreatieve aanbod in respectievelijk Ooststellingwerf en zuidoost Friesland. De financiële ondersteuning voor deze organisaties loopt eind 2021 af. Gelet op de positieve, maar tevens prille, resultaten is voor de periode 2022-2023 aanvullende financiële ondersteuning gevraagd. Aan de coöperatie is voor deze periode een gemeentelijke bijdrage van € 50.000 per jaar toegezegd. De TRZF zal voor deze periode een aanvullend budget van € 100.000 vanuit de Regiodeal Zuidoost Friesland ontvangen. De eindevaluatie van de financiële ondersteuning van beide organisaties zal begin 2023 plaatsvinden, waarna een besluit genomen kan worden over de structurele bijdragen voor de termijn erna.

Bijlagen

- 1) Planvoorstel Coöperatie Appelscha regio 3.0, 2022-2023 (mei 2021)
- 2) Subsidiebeschikking Coöperatie Appelscha regio 3.0, 2019-2020
- 3) Plan van aanpak Regiomarketing Zuidoost Friesland 2020-2030
- 4) Verantwoording TRZF 2020-2021